

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 2 maj 2005

Ö 4111-02

KLAGANDE

1. Nordea Bank Sverige Aktiebolag, 502010-5523, 401 83 GÖTEBORG

Ombud: advokaten JC

2. Almi Företagspartner Aktiebolag, 556481-6204, Box 47631,
117 94 STOCKHOLM

3. Svenska Handelsbanken Aktiebolag, 502007-7862, 106 70 STOCKHOLM

Ombud för 2 och 3: BT

MOTPART

MR

Ombud: jur. kand. GA

SAKEN

Omprövning av skuldsanering

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätt, avd. 9, beslut den 24 oktober 2002 i mål ÖÄ 4903-02

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen lämnar överklagandet utan bifall.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Nordea Bank Sverige Aktiebolag, Almi Företagspartner Aktiebolag och Svenska Handelsbanken Aktiebolag har yrkat att Högsta domstolen skall fastställa tingsrättens beslut.

MR har bestritt yrkandet. I andra hand har hon yrkat att betalningsplanen skall förlängas med högst ett år med ett månatligt betalningsbelopp om 7.000 kr.

SKÄL

Enligt 27 § första stycket 5 skuldsaneringslagen (1994:334) kan en tingsrätt, på ansökan av en borgenär vars fordran omfattas av ett beslut om skuldsanering, upphäva eller ändra beslutet, om gäldenärens ekonomiska förhållanden väsentligen har förbättrats efter skuldsaneringen.

Som domstolarna har funnit förbättrades MRs ekonomi efter beslutet om skuldsanering i sådan mån att hennes utrymme för att betala av på skulderna ökades väsentligt och det därmed uppkom förutsättningar för att ändra skuldsaneringsbeslutet. I Högsta domstolen har MR inte ifrågasatt att betalningsutrymmet skall tas i anspråk på det sätt som hovrätten har förordnat, och hon har också obestritt uppgivit att hon har gottgjort borgenärerna enligt hovrättens beslut. Frågan i Högsta domstolen gäller om skuldsaneringsbeslutet skall ändras därutöver så att betalningstiden förlängs efter den ursprungligen bestämda femårsperioden. Motiveringen för detta skulle vara att borgenärerna bör kompenseras för att MR själv kunnat tillgodogöra sig det ökade betalningsutrymmet under tid innan frågan om omprövning aktualiserades.

Lagtexten kan inte ges den innebörden att det skulle vara otillåtet att ändra ett skuldsaneringsbeslut så att betalningstiden förlängs. Inte heller lagens förarbeten ger uttryck för en sådan tanke, låt vara att den situation som målet rör inte behandlas uttryckligen i motiven. (Jfr betänkandet SOU 2004:81, där Skuldsaneringsutredningen föreslår en lagreglerad möjlighet att förlänga betalningsperioden vid omprövning.)

Ett huvudsyfte med skuldsaneringsförfarandet är att svårt skuldsatta personer skall komma ur sina ekonomiska problem och därmed få en möjlighet till ett drägligare och mer samhällsnyttigt liv. Samtidigt skall skuldsaneringen gynna borgenärskollektivet genom att gäldenären betalar åtminstone någon del av sina skulder. Detta åstadkoms enligt skuldsaneringslagen därigenom att gäldenären under en begränsad tid, normalt fem år, får förbehålla sig ett snävt begränsat belopp för sin och sin familjs försörjning, medan överskottet fördelas mellan borgenärerna. Gäldenären befrias från ansvaret för att betala skulderna härutöver.

Med hänsyn till skuldsaneringsinstitutets syfte och utformning bör – i avsaknad av särskild lagreglering – restriktivitet iakttas med att förlänga betalningstiden och därmed ta gäldenärens betalningsutrymme i anspråk under längre tid än som ursprungligen avsetts (jfr 8 § fjärde stycket skuldsaneringslagen). Tiden bör normalt inte förlängas, om gäldenären fullgör sina förpliktelser enligt beslutet om skuldsanering och han eller hon inte heller i övrigt handlar i strid mot vad som åligger honom eller henne enligt skuldsaneringslagen.

MR har betalat utan anmärkning enligt den ursprungliga betalningsplanen. Skuldsaneringslagen föreskriver inte att gäldenären skall underrätta borgenärerna eller någon annan om förbättringar i sin ekonomi. Såvitt framkommit har MR inte handlat i strid mot några skyldigheter enligt skuldsaneringslagen. Med hän-

syn till det anförda bör betalningstiden inte förlängas.

Överklagandet skall således lämnas utan bifall.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Munck, Lennander, Blomstrand (referent),
Nyström och Virdesten
Föredragande revisionssekreterare: Hedvall